

ساختار شهربانی در عصر رضاشاه و تأثیرات آن در مناسبات سیاسی و اجتماعی

تالیف:

حسین مرادی

سرشناسه	: مرادی، حسین، ۱۳۵۸-
عنوان و نام پدیدآور	: ساختار شهربانی در عصر رضاشاه و تأثیرات آن در مناسبات سیاسی و اجتماعی/تالیف حسین مرادی.
مشخصات نشر	: گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۴ ص.
شابک	: 978-622-020-929-4
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: Hossein moradi. The police structure and its influences in political, social and social relations in reza shah age.
موضوع	: پلیس--ایران--تاریخ
موضوع	: Police -- Iran-- History
موضوع	: ایران -- تاریخ -- پهلوی، ۱۳۰۴ - ۱۳۲۰
موضوع	: Iran -- History -- Pahlavi, 1925 - 1941
رده بندی کنگره	: ۱۴۹۰-DSR
رده بندی دیویی	: ۰۸۲۲/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۱۰۰۰۷

ساختار شهربانی در عصر رضاشاه و تأثیرات آن در مناسبات سیاسی و اجتماعی

تألیف: حسین مرادی

صفحه آرا و طراح جلد: بهاره عزت

نوبت چاپ: اول-۱۳۹۸

مشخصات ظاهری: ۱۳۳ ص

قطع: وزیری

شمارگان: ۱۰۰۰

شماره شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۲-۰۹۲۹-۴

چاپ و نشر: نوروزی-۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

حق چاپ برای نویسنده محفوظ می باشد.

نشانی: گلستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، بازار رضا (ع)، ۰۱۷-۳۲۲۴۲۲۵۸

دورنگار: ۰۱۷-۳۲۲۲۰۰۴۷ آدرس الکترونیکی: Entesharate.noruzi@gmail

سایت انتشارات: www.Entesharate-noruzi.com

فهرست مطالب

۱	پیشگفتار:
۳	مقدمه:
۵	فصل اول: بررسی روند تحولات در نیروهای مسلح و ارتش (۱۳۲۰-۱۳۹۹)
۶	دیکتاتوری نظامی و رضاشاه:
۹	رضاشاه، از سربازی تا پادشاهی:
۱۶	شکل‌گیری قشون و مداخله کل و عملکرد آن:
۳۷	فصل دوم: بررسی ساختار و عملکرد شهربانی در عصر رضاشاه
۳۸	شکل‌گیری پلیس و مفهوم آن:
۴۲	شهربانی (نظمیه) پیش از عصر رضاشاه:
۴۶	نظمیه (شهربانی) از کودتای ۱۲۹۹ تا ریاست در گاهی:
۵۰	مقام منبع ریاست وزراء عظام دامت سوکته:
۵۳	ریاست در گاهی بر نظمیه (شهربانی):
۶۱	ریاست کوپال بر نظمیه (شهربانی):
۶۲	ریاست زاهدی بر نظمیه (شهربانی):
۶۳	ریاست آبرم بر نظمیه (شهربانی):
۶۷	ریاست رکن الدین مختاری بر شهربانی:
۷۱	سایر تحولات صورت گرفته در شهربانی عصر رضاشاه:
۷۱	راهنمایی و رانندگی:
۷۷	فصل سوم: تأثیر شهربانی بر مناسبات سیاسی و اجتماعی دوران پهلوی اول
۷۸	مقدمه:
۷۸	نقش شهربانی در به سلطنت رسیدن رضاخان:
۸۰	شهربانی و واقعه جمهوری خواهی:
۸۳	دخالت شهربانی در امور سیاسی:
۸۷	نقش شهربانی در قتل و ترور رجال، روشنفکران و دگر اندیشان عصر رضاشاه:
۸۷	ترور میرزاده عشقی:
۹۱	نقش شهربانی در ترور، تبعید و کشته شدن سید حسن مدرس:

۹۷.....	نقش شهربانی در دستگیری و قتل نصرت الدوله فیروز:
۹۹.....	نقش شهربانی در دستگیری و قتل تیمور تاش:
۱۰۲.....	نقش شهربانی در دستگیری و قتل سردار اسعد بختیاری:
۱۰۴.....	شهربانی و ماجرای دستگیری گروه ۵۳ نفر:
۱۰۶.....	نقش شهربانی در دستگیری و قتل فرخی یزدی:
۱۰۹.....	نقش شهربانی در سرکوب قیام مسجد گوهرشاد:
۱۱۱.....	نقش شهربانی در اجرای قانون کشف حجاب:
۱۱۷.....	فصل چهارم: نتیجه گیری
۱۱۸.....	نتیجه:
۱۱۸.....	الف) اقدامات مثبت:
۱۱۹.....	ب) اقدامات منفی:
۱۲۱.....	فهرست منابع

پیشگفتار:

امروزه شاید کسی نباشد که از اهمیت پلیس و لزوم تشکیل آن در اجتماع بی اطلاع باشد. پلیس در هر کشوری عهده‌دار حفظ نظم و امنیت اجتماعی است و چون نظم و امنیت در اجتماع باشد بیش از پیش کسب اهمیت نموده است. نام شهربانی و تشکیلات پلیس که امروزه در تمام کشورهای کوچک و بزرگ دنیا اهمیت ویژه‌ای یافته و توسعه بسیاری نموده است، یک تشکیلات جدید و یک سازمان مخلوق تمدن قرون اخیر نیست و نمی‌توان پلیس را متعلق به سال یا تاریخ به‌خصوص دانست، زیرا از روزی که اجتماع به وجود آمده مسئله نظم بیش از هر چیز مورد توجه قرار گرفته و لزوم سازمانی که بتواند این وظیفه خطیر را عهده‌دار شود و در تنظیم امور اجتماعی و در چگونگی زندگی اجتماعی مردم، مداخله قانونی نماید مورد توجه قرار گرفته است. ایرانیان نیز از دیرباز به معنای امن و برقراری نظم در شهرها و روستاها اهمیت فراوانی می‌داند و به گواه تاریخ افرادی که مسئول برقراری امنیت در جامعه بودند در ادوار مختلف با نام‌هایی همچون داروغه، محتسب، گزمه، نسفچی و شاخته می‌شدند که رفته رفته در اواسط دوره قاجار به سازمان پلیس ایران نظمیه اطلاق شد که این نام نیز در اواخر دوره رضاشاه به شهربانی تغییر عنوان داد. مسلماً کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ نقطه عطفی در تاریخ ایران به حساب می‌آید که پس از آن دگرگونی‌های ژرفی در عرصه‌های مختلف به وجود آمد که یکی از این عرصه‌ها دگرگونی در سازمان نیروهای مسلح کشور است که این تحول طبیعی پلیس را نیز در برمی‌گرفت؛ تغییرات عمده در پلیس ایران که از اواسط دوره قاجار متناسب با تحولات جهانی شروع شده بود، در دوره پهلوی اول تداوم یافت. این تغییرات شامل ساخت زندان، ایجاد آموزشگاه برای پلیس، استفاده از لباس‌های متحدالشکل، وضع قوانین جدید و استفاده از ابزارهای جدید، نیروی شهربانی بود. در دوره رضاشاه همچنین از پلیس در جهت پیشبرد اهداف سیاسی نیز استفاده می‌شد و روسای شهربانی به راحتی در امر سیاست دخالت می‌کردند ضمن آن که شهربانی و روسای آن عامل مرگ افراد سرشناس زیادی در میان روشنفکران و رجال سیاسی شدند. گذشته از آن سرکوب خشونت‌آمیز قیام مسجد گوهرشاد و اعمال خشونت بی‌مورد در اجرای قانون کشف حجاب، توسط شهربانی این دوران صورت پذیرفت و بدین ترتیب تبدیل به ابزاری در جهت تداوم و بسط پایه‌های دیکتاتوری رضاشاه در کشور گردید. در مجموع در شهربانی دوره رضاشاه اقداماتی

صورت گرفت که برخی از آن اقدامات مفید و برخی دیگر از این اقدامات غیر لازم و حتی مخرب بود.

www.ketab.ir